

- ких інновацій в охороні здоров'я : круглий стіл в рамках конференції в НаУК-МА, 24 січня 2006 р.
20. Чечулін Ю. НРОЗ. Перший раунд Загальних національних рахунків 03 із субаналізами по ВІЛ/СНІДу та репродуктивному здоров'ю : презентація 24 листопада 2007 р. / Ю. Чечулін ; PHRplus, USAID.
  21. Шейман И.М. Реформа управления и финансирования здравоохранения / И.М. Шейман. – М. : Издатцентр, 1998. – 336 с.
  22. Hecht R. Making healthcare accountable: why performance-based funding of health services in developing countries is getting more // Finance and Development, IMF, 2007 [Електронний ресурс] / R. Hecht, A. Batson, L. Brenzel. – Режим доступу: www.eldis.org/cf/rdr/rdr.cfm?doc=DOC19861.
  23. Human Development Report 2006 I UNDP [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.hdr.undp.org/reports/global/2006/pdf/hdr04_complete.pdf.
  24. Macroeconomic and Health: Investing in Health for Economic Development I Report of WHO Commission on Macroeconomic and Health. – Geneva : World Health Organization, 2001. – P. 57–58.
  25. Tymkovich B. Reform of Healthcare Service Provision and Finance in Ukraine II Decentralization in Healthcare. Analyses and Experiences in Central and Eastern Europe in the 1990s / [Ed. by G. Shkarishvili]. – Budapest : Open Society Institute, 2007. – P. 48–537.
  26. Understanding National Health Accounts: The Methodology and Implementation Process. May 2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.phrplus.org/Pubs/priml.pdf.

УДК 316.4.063.36:3

ПАРАДИГМАЛЬНА ТЕОРІЯ СУСПІЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Руденко О.М.

кандидат з державного управління, доцент
докторант Національної академії державного управління при Президентіві України

Annotation

A conceptual campaign to working out paradigmatic theories of public stability is developed, its structure and the categories device are of defined. System of paradigms which makes the theory paradigmatic from the point of view of methodology and levels of their formation is revealed.

Анотація

Запропоновано й використано концептуальний підхід до розроблення парадигмальної теорії суспільної стабільності, визначено її структуру та категоріальний апарат. Розкрито систему парадигм, що утворює парадигмальну теорію з погляду методології, та рівні їх формування.

Ключові слова

Парадигма, парадигмальна теорія, державне управління, суспільна стабільність, методологія.

I. Вступ

Сучасний стан розвитку українського суспільства передбачає наявність у державного керівництва чіткої моделі стабілізаційного розвитку, спрямованої на вирішення конкретних завдань щодо створення дієвих механізмів забезпечення зовнішньої рівноваги та внутрішньої стабільності країни. Така модель має ґрунтуватися на теоретико-методологічних дослідженнях та розробках, що в результаті дасть змогу сформувати

єдину державну теорію суспільної стабільності, так звану управлінську парадигму суспільного розвитку, яка б поєднувала в собі прогнозне бачення шляхів соціально-економічного розвитку та управління ним. Водночас на сьогодні в наукових спільнотах відсутнє єдине розуміння визначення парадигм суспільної стабільності, як управлінської, так і наукової. Наше дослідження є науковою спробою вироблення концептуального підходу до розроблення парадигмальної теорії суспільної стабільності.

Основою формування наукової парадигми суспільної стабільності стали наукові праці Г. Бергмана, Т. Куна, І. Лакатоса, Т. Лешкевича, Л. Мікешіної та інших учених. Наукові підходи до формування методології парадигм розкриті в дослідженнях В. Бакуменка, Л. Дьоміної, С. Клягіна, В. Кохановського, О. Осіпової, В. Стьопіна, А. Фареника, С. Яновської; управлінські парадигми політичного, соціально-економічного, екологічного, інформаційного тощо спрямування розглянуті в працях А. Варламова, С. Дятлова, В. Єльмєєва, В. Іноземцева, Р. Ніжгородцева, О. Попової, О. Челядінського та інших науковців.

II. Постановка завдання

Мета статті – розроблення парадигмальної теорії суспільної стабільності.

Відповідно, завданнями дослідження є:

- сформулювати поняття парадигмальної теорії та визначити її основні складові;
- окреслити категоріальний апарат парадигмальної теорії суспільної стабільності;
- визначити систему парадигм, що формує парадигмальну теорію суспільної стабільності з погляду методології;
- розкрити емпіричний, теоретичний та праксеологічний рівні парадигмальної теорії.

III. Результати

Термін “парадигма”, як правило, розглядається в контексті філософії. Так, Е. Хомич у “Новітньому філософському словнику” подає таке визначення поняття парадигма: система теоретичних, методологічних та аксіологічних установок, що прийняті в якості зразка для вирішення наукових завдань і підтримуються всіма членами наукової спільноти [6, с. 731]. С. Лебедєв у словнику основних понять з філософії науки розглядає парадигму як загальноновизнану науковою спільнотою фундаментальну теорію в конкретній галузі знань [4]. Зважаючи на необхідність визначення парадигми на рівні державного управління, звернемося до відповідних словникових видань у цій галузі. Так, у сучасному словнику з державного управління тлумачення терміна “парадигма” передбачає її вивчення як початкової концептуальної схеми, моделі постановки проблем та їх рішення, методів дослідження у сфері державного управління, пануючої протягом певного історичного періоду [3, с. 140]. При цьому треба вести мову про кілька відносно самостійних парадигм, які додають державному управлінню не тільки різноманіття змістових контекстів, а й методологічного змісту [5]. У контексті суспільного управління парадигми визначаються як системи управлінських підходів, моделей, методів та впливів, поглядів на явища, об’єкти і процеси в суспільному управлінні, що на певному етапі розвитку суспільства підтвердили свою справедливість і тому поділяються переважною більшістю фахівців [7]. Отже, парадигми у сфері державного управління, носячи прикладний характер, тобто виступаючи в якості конкретної моделі, що надає рекомендації в процесі здійснення управлінської діяльності, водночас мають ґрунтуватися на науковій методології як державного управління, так і споріднених наук.

Наукове тлумачення парадигми найчастіше використовується в значенні “теорія”, “концепція”, “доктрина”, “модель”, “уявлення”, “система поглядів” [2, с. 140]. Категорію “парадигма” в науковому концепті Т. Кун визначив як визнані всіма науковими досягненнями, що протягом певного часу дають науковому суспільству модель постановки проблем та їх рішень. Автор мав на увазі, що певні загальноновизнані приклади фактичної

практики наукових досліджень, що включають закон, теорію, їх практичне застосування та необхідний інструментарій, у сукупності формують моделі, з яких походять конкретні традиції наукового дослідження. Т. Кун вважав, що в якості парадигми має розглядатися певна теорія, яка порівняно з іншими має бути кращою, але при цьому вона не зобов’язана пояснювати всі факти, якими оперує. Крім того, парадигма має розкривати нове, більш чітке визначення області дослідження, а отже, являти собою певну модель або зразок. Зважаючи на таке загальнонаукове розуміння парадигми, з погляду державного управління вони, перш за все, будуть формуватися як система методологічних підходів до певного кола управлінських проблем [3].

Розглядаючи державне управління як процес організованого впливу держави на життєдіяльність суспільства, зокрема на забезпечення суспільної стабільності, необхідно підходити більш широко до поняття парадигма – не лише як до науково-методологічної теорії, а й як до процесу вироблення конкретних моделей суспільного розвитку, що можуть бути застосовані в практиці управління. Фактично ми повинні говорити про парадигмальну теорію як наукову концепцію, що поєднує в собі основні елементи загальноновизнаних наукових парадигм та парадигм у галузі державного управління, – на рівні емпіричного пізнання, науково-методологічних досліджень та верифікації. Складовими парадигмальної теорії є: базові поняття та категоріальний апарат, система парадигм (емпірична, наукова, управлінська), що її формує на емпіричному, теоретичному та праксеологічному рівнях, а також методологія кожної з парадигм.

Зважаючи на те, що процес забезпечення суспільної стабільності знаходиться в площині державного управління, можемо дати такі визначення парадигмальної теорії: в загальнонауковому розумінні парадигмальна теорія буде являти собою методологію здійснення науково-аналітичних досліджень, що виконує прогностичні функції й безпосередньо реалізується в практиці управління суспільним розвитком; у контексті державного управління парадигмальна теорія може бути визначена як конкретний алгоритм наукового прогнозування проблем та механізмів їх вирішення на рівні державної влади; в рамках парадигмальної теорії суспільної стабільності формується концептуальна модель суспільного розвитку, яка на теоретико-методологічному та організаційно-функціональному рівнях є підґрунтям для практичних рекомендацій суб’єктам державної влади та управління щодо ефективного прийняття управлінських рішень з метою забезпечення суспільної

стабільності, а отже, являтиме собою ідеальний управлінський концепт суспільного розвитку. Надалі в статті буде концептуально розглянуто парадигмальна теорія суспільної стабільності.

1. *Категоріальний апарат парадигмальної теорії суспільної стабільності* формують такі основні поняття – суспільство, суспільна система, суспільні підсистеми (ціннісно-свідомісна, політико-правова, економічна, соціальна та гуманітарно-культурна), суспільна стабільність, суб'єкти управління тощо.

Суспільство як цілісна система характеризується поєднанням та взаємозв'язком певних рівнів суспільного управління, які необхідно розглядати в такій циклічній послідовності: свідомісний (ціннісний) ↔ політико-правовий ↔ економічний ↔ соціальний ↔ культурний (гуманітарний) ↔ свідомісний (ціннісний), і які мають певні ознаки закономірності. В основі відносин, як усередині кожного рівня, так і між ними, лежать цілі та інтереси певних суспільних угруповань.

Суспільна система являє собою такий тип соціальної системи, в основі якого лежать суспільні зв'язки і взаємовідносини, основними складовими якого виступають відповідні сфери життєдіяльності суспільства або управління, що постійно взаємодіють між собою як у прямому, так і зворотному порядку та здійснюють взаємовплив. Стабілізація системи відбувається завдяки взаємодії її підсистем. Суспільна стабільність передбачає забезпечення стабільності в кожній з підсистем, які фактично є самодостатніми і власне для себе виступають системами, що вирішують найважливіші, характерні саме для них завдання. Стабільність підсистем передається по ієрархії в якості зовнішніх впливів і є продуктом для формування стабільності наступної підсистеми.

Суспільна стабільність – упорядкована певним чином ієрархічна система ціннісних, політико-правових та соціально-економічних складових, що перебуває в постійному динамічному розвитку і кожен з елементів якої характеризується відносною самостійністю, стійкістю, єдністю та цілісністю, знаходиться в ієрархічній взаємодії з іншими елементами. Динамічний розвиток, у свою чергу, передбачає сприйняття системою внутрішніх факторів та зовнішніх впливів, що обумовлює зміни її окремих складових без зміни суті з метою вдосконалення. Кожен з елементів системи має своєю метою збереження власної стійкості та водночас збереження цілісності всієї системи. Під суспільними підсистемами будемо розуміти ієрархічну послідовність свідомісної (ціннісної), політико-правової, економічної, соціальної та культурної (гуманітарної) складових, що забезпечують функціонування суспільства як

єдиної взаємопов'язаної стабілізаційної системи з ознаками певної закономірності. Суспільна стабільність являє собою стійкий стан порядку, що розвивається, замінюючи застарілі норми духовного, політичного, економічного та соціального розвитку без відчутної шкоди для нових, що формуються відповідно до сучасних потреб державотворення. В ідеалі вона є поєднанням стійкості й динамізму.

Процес забезпечення суспільної стабільності передбачає п'ять етапів:

- дестабілізація (порушення соціальних явищ та складових елементів підсистеми);
- хаотичний розвиток (виникнення безлічі хаотичних варіантів самозбереження та стабілізації, а також їх апробація);
- вибір альтернативи (перегрупування елементів відповідно до мети та завдань підсистеми в новому порядку);
- адаптація (адаптація підсистеми до нового стану й оновлення системи);
- стабілізація (узгодження діяльності всіх підсистем і суспільна стабільність у новій якості).

Стабільність свідомісної (ціннісної) підсистеми має розглядатися в контексті ціннісно-ідеологічних установок і може бути визначена як базова орієнтуюча та спрямовуюча складова суспільної стабільності, в якій визначаються соціально значущі пріоритети суспільного розвитку. Стабільність політико-правової підсистеми виступає управлінською складовою суспільної стабільності і являє собою один із найважливіших механізмів забезпечення відтворення всіх компонентів суспільної стабільності, що реалізується на рівні державної влади. Стабільність економічної підсистеми є детермінованою конкретним типом суспільних (виробничих) відносин складовою стабільності сталого розвитку соціальних підсистем. Стабільність соціальної підсистеми, відповідно, є структурно-орієнтуючою складовою суспільної стабільності, яка формує загальні та індивідуальні пріоритети суспільного розвитку. Стабільність культурної (гуманітарної) підсистеми визначається як ціннісно-орієнтуючий та ціннісно-формуєчий елемент суспільної стабільності на основі відтворення та об'єктивації процесу духовного виробництва.

Основним суб'єктом забезпечення суспільної стабільності виступає держава, причому досягнення стабільності можливе лише за безпосередньої участі в процесі державного управління громадянського суспільства. Фактично державна влада, як уособлення держави на рівні державного управління, і громадянське суспільство виступають рівноправними та обов'язковими партнерами в процесі забезпечення суспільної стабільності. Громадянське суспільство, у

свою чергу, виступає одночасно і суб'єктом здійснення управління, і механізмом його забезпечення. Громадянське суспільство в якості механізму можна розглядати як найвищу форму взаємодії, тобто соціальне партнерство, в умовах якого держава і громадянськість виступають рівноправними суб'єктами управління.

Механізми забезпечення суспільної стабільності – система практичних заходів, спрямованих на реалізацію функцій у сфері управління суспільством з метою здійснення прогресивних змін усій системі суспільного розвитку, що відповідають інтересам більшості, враховуючи індивідуальні очікування, пріоритети та інтереси особистості, формують правову демократичну державу.

2. Система парадигм, що утворює парадигмальну теорію суспільної стабільності, формується на основі методологічного підходу. У філософському словнику методологія визначається як сукупність прийомів дослідження, що використовуються в науці; а також вчення про метод наукового пізнання і перетворення світу [9]. М. Горлач визначає методологію як метанаукове дослідження, спрямоване не на об'єкт, а на знання про нього, тобто на методи й засоби, за допомогою яких це знання здобує. Відповідно, основним призначенням методології, на його думку, є здійснення критичних функцій щодо науки [1]. Проте такі суто філософські підходи до поняття методології не враховують можливість її практичного застосування, як це передбачено в науці державного управління, – методи пізнання мають відображати реальну логіку об'єкта пізнання, його структуру, адекватність, що забезпечує істинність знання про об'єкт, а метатеорія передбачає описовість об'єкта та висунення наукових гіпотез щодо його

розкриття, при цьому залишаючись на рівні теоретичної рефлексії. Більш близьким до науки державного управління є визначення методології як вчення про способи організації й побудови теоретичної і практичної діяльності людини [6], яке наведено А. Грицановим у “Новітньому філософському словнику”. Враховуючи вищевикладене, методологію парадигмальної теорії суспільної стабільності визначимо як систему методів та способів здійснення наукового пізнання, дослідження процесів суспільного розвитку та формування механізмів практичної діяльності у сфері державного управління, спрямованих на забезпечення та підтримку суспільної стабільності.

Відповідно до такого розуміння методології будемо формувати й систему парадигм, що утворює парадигмальну теорію суспільної стабільності. Її необхідно розглядати на трьох науково-методологічних рівнях – емпіричному (емпірична парадигма), теоретичному (наукова парадигма) та праксеологічному (управлінська парадигма). Таке тлумачення структури парадигмальної теорії ґрунтується не лише на методологічному підході, а й на розумінні парадигми як певної концепції вирішення управлінських проблем. Відповідно, на початковому етапі відбувається постановка загальної проблеми (переважно на свідомісному рівні) та висунення гіпотез, на другому етапі – виявлення сукупності питань, що становлять загальну проблему, їх дослідження, аналіз, вироблення наукових ідей, створення наукової концепції і на заключному – реалізація запропонованої концепції на практиці управління. Отже, структура парадигмальної теорії суспільної стабільності буде мати такий вигляд (див. рис.).

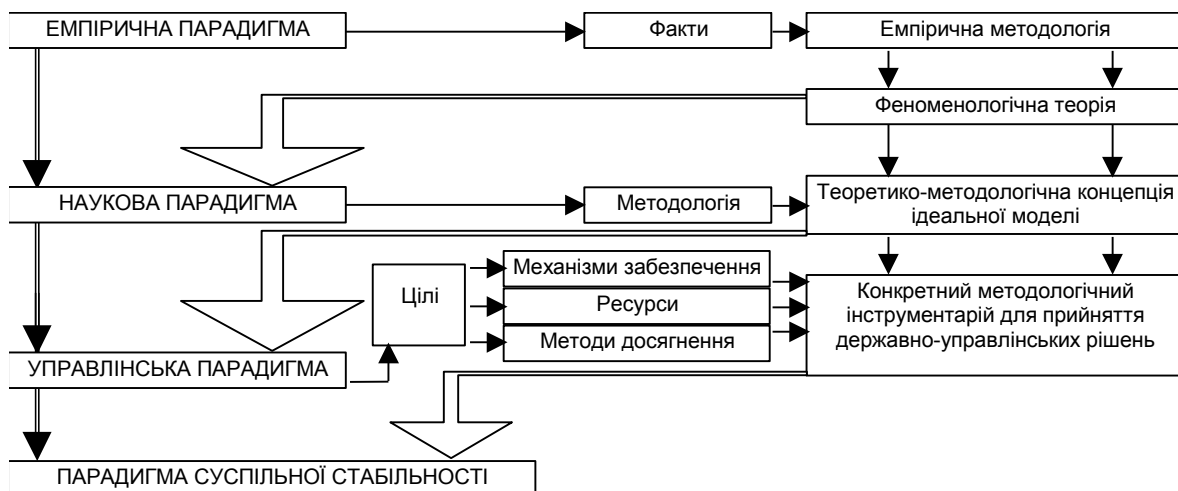

Рис. Структура парадигмальної теорії суспільної стабільності

Емпіричний рівень є найнижчим і передбачає вироблення підходів до формування

наукової парадигми. Як зазначає Т. Кун, за відсутності наукової парадигми або того, що

фактично може виконати її роль, будь-які факти, що мають відношення до цієї проблеми, є однаково доречними [3]. Отже, на цьому рівні відбувається процес накопичення емпіричного матеріалу, його фіксація та первинна обробка (здійснення експериментів, встановлення співвідношення та внутрішніх зв'язків між окремими явищами), систематизація та класифікація, а також формування окремих елементів наукової теорії за допомогою аналітичного аналізу. Здійснюється акумуляція фактичного матеріалу щодо визначення основних напрямів суспільного розвитку та його стабілізації, суб'єктів та об'єктів управління, внутрішніх та зовнішніх зв'язків між ними, методів і механізмів взаємодії, визначення факторів, чинників та критеріїв стабілізації тощо. Визначаються умови, цілі та завдання досягнення суспільної стабільності, а також ресурсне та інформаційне її забезпечення. Також формуються емпіричні закони стабілізаційного розвитку, найбільш загальні теорії та концепції, які комплексно та системно не розкривають суть процесу забезпечення суспільної стабільності, а лише здійснюють констатацію фактів, формуючи емпіричні поняття та правила. Методологія цього етапу передбачає дослідження процесів суспільного розвитку загалом та його складових без детального аналізу з використанням основних емпіричних методів дослідження.

На завершальному етапі формування емпіричної парадигми за допомогою гіпотетико-дедуктивного методу [1] створюються дедуктивно пов'язані між собою гіпотези, з яких виводяться твердження про емпіричні факти, тобто базові аксіоми, що, у свою чергу, з використанням методу аксіоматизації [1], утворюють емпіричні теорії та концепції. В результаті формуються емпіричні закони, які утворюють основу емпіричної теорії, проте, переходячи на вищий – теоретичний – рівень, потребують обґрунтування, доведення з позиції наукової методології та верифікації.

Результативність цього етапу буде визначатися розробленням абстрактного концепту суспільної стабільності, з'ясуванням її закономірностей та основних законів розвитку. Фактично буде сформовано емпіричну парадигму суспільної стабільності, яка являє собою феноменологічну теорію суспільного розвитку, сформовану на основі сукупності абстрактних досліджень та гіпотетичного знання.

На теоретичному рівні в основному здійснюється моделювання базових моделей різних типів та рівнів стабільності. Таке моделювання або, як зазначає В. Кохановський, раціональна обробка даних емпіричного знання здійснюється за допомогою сис-

тем абстракцій вищого ґатунку, таких як поняття, розумові висновки, закони, категорії, принципи тощо з метою досягнення об'єктивної істини [8]. На цьому рівні наукова методологія набуває найбільшого значення і поширення, оскільки використовується для аналізу сучасної ситуації, планування, прогнозування, передбачення тощо та виступає в подальшому теоретико-методологічним підґрунтям для прийняття державно-управлінських рішень. Слід зауважити, що на цьому етапі досить широко використовується як загальнонаукова методологія, так і спеціальна, зокрема державного управління, менеджменту, філософії, кібернетики, методологія дедуктивних, політичних, економічних, психологічних та соціологічних наук, конфліктологічна методологія тощо. Зважаючи на те, що наукова парадигма є ідеальною моделлю, одним із найважливіших методів теоретичного рівня має стати ідеалізація – конструювання ідеальної моделі суспільної стабільності, яка б виступала в якості своєрідного еталону як мети суспільного розвитку. Така модель, переходячи на вищий – праксеологічний – рівень виступатиме індикатором управлінських рішень та дій, проте вона буде вимагати створення відповідної системи алгоритмів досягнення суспільної стабільності, тобто чіткого методологічного інструментарію.

Результатом на теоретичному рівні буде створення теоретико-методологічної концепції ідеальної моделі, тобто фактично буде побудовано наукову парадигму суспільної стабільності, яку можемо визначити як комплекс законів і закономірностей, теорій і концепцій, принципів і підходів, методів і механізмів, що забезпечує в системній єдності та цілісності на теоретико-методологічному рівні стабільність на певному етапі суспільного розвитку або в певній сфері суспільного управління.

В науковій парадигмі відбувається не лише цілісний аналіз процесів суспільного розвитку, а й чіткий розподіл на рівні (складові), відповідно до напрямку та завдань дослідження. Тобто, розглядаючи наукову парадигму суспільної стабільності як концепт ідеальної моделі, необхідно виділити такі її складові: за напрямом розвитку – ціннісно-свідомісна, політико-правова, соціально-економічна, духовно-культурна; за суб'єктами управління – владна, громадянська; за функціональним призначенням – функціонально-організаційна, інформаційна та інноваційна (табл. 1). Кожна із зазначених складових фактично формує свою власну наукову парадигму, але не є самостійною, а може виступати стабілізаційним чинником лише у взаємодії з іншими складовими.

Таблиця 1

Основні характеристики складових наукової парадигми суспільної стабільності

Складові	Основні характеристики
Ціннісно-свідомісна	Базова (орієнтуюча і спрямовуюча) складова суспільної стабільності, в якій визначаються соціально значущі пріоритети суспільного розвитку
Політико-правова	Нормативно-регулятивна складова суспільної стабільності, що реалізується на рівні державної влади і забезпечує дотримання норм права
Соціально-економічна	Структурно-орієнтуюча складова суспільної стабільності, яка формує загальні та індивідуальні пріоритети суспільного розвитку і детермінована конкретним типом суспільних (виробничих) відносин
Духовно-культурна	Ціннісно-орієнтуюча та ціннісно-формуюча складова суспільної стабільності на основі відтворення та об'єктивації процесу духовного виробництва
Владна	Елітарна складова суспільної стабільності на рівні вищого політичного та адміністративного керівництва, яка впливає на керувану систему шляхом розроблення та реалізації державно-управлінських рішень
Громадянська	Ідеалістична складова суспільної стабільності, де громадянське суспільство виступає рівноправним суб'єктом соціального управління
Функціонально-організаційна	Системоутворювальна складова суспільної стабільності, що забезпечує структурну єдність елементів соціального управління
Інформаційна	Просторово-часова складова суспільної стабільності, що забезпечує адекватну орієнтацію в процесах суспільного життя
Інноваційна	Інтелектуальна складова суспільної стабільності, що є сукупністю всієї продукції інтелектуальної праці в усіх галузях людської діяльності за умов суспільної потреби в її споживанні

Розглядаючи зазначені складові в якості окремих наукових парадигм необхідно враховувати методологічні аспекти їх формування та розвитку, можливі ризики та альтернативні варіанти. Лише за таких умов наукова парадигма здатна виступати в якості базової моделі праксеологічного рівня, на якому виробляється конкретний методологічний інструментарій для прийняття державно-управлінських рішень.

Як зазначає В. Бурдов, побудована на основі методології модель суспільного розвитку дасть змогу знаходити ефективніші шляхи управління, в цілому вдосконалити

структуру управління державою та поновому підійти до цього процесу [7]. Методологія праксеологічного рівня буде ґрунтуватися на моделюванні процесу управління для вдосконалення прийняття управлінських рішень на загальнодержавному рівні (відповідно до основних функцій держави) та для кожної зі сфер управлінської діяльності (відповідно до рівнів суспільного розвитку). Моделювання буде здійснюватися відповідно до мети та основних завдань складових управлінської парадигми, які згруповано в табл. 2.

Таблиця 2

Основні завдання управлінської парадигми

Складові	Основні завдання
Ціннісно-свідомісна	Вироблення концепції комплексного формування особистості як безперервного процесу самопізнання, що базується на соціальній справедливості й громадянському порозумінні щодо фундаментальних та загальнонаціональних цінностей
Політико-правова	Дотримання балансу інтересів між суб'єктами державного управління, а також між ними та громадянським суспільством за допомогою "конфліктної співпраці", побудованої на принципах демократичного та правового діалогу
Соціально-економічна	Розроблення моделі соціально-економічного розвитку, спрямованої на забезпечення економічних прав і свобод, з пріоритетом макросоціальної політики над макроекономічною; формування оптимальної моделі соціальної держави як системи взаємопов'язаних соціальних інститутів
Духовно-культурна	Формування історичних традицій, популяризація вітчизняної культури, поєднання національних з глобальними гуманітарними цінностями
Владна	Формування єдиного стратегічного інтересу суспільства на основі загальнонаціонального інтересу, створення інституційного механізму узгодження інтересів влади з інтересами громадських та політичних сил
Громадянська	Вироблення механізмів консультативної взаємодії та соціального партнерства з метою утвердження громадянської злагоди, коли державна влада свідомо зможе передати частину своїх функцій громадянському суспільству
Функціонально-організаційна	Створення об'єктивних умов ефективної взаємодії суспільних підсистем
Інформаційна	Забезпечення взаємодії громадянського суспільства та державної влади на принципах демократичності, прозорості, відкритості, громадянського устрою
Інноваційна	Формування та використання потенціалу суспільства з урахуванням перспектив майбутніх періодів

Кожна складова такої моделі вирізняється власною методологією (концепціями, підходами, принципами, законами та закономірностями, моделями, методами, технологіями, інструментарієм) для досягнення завдань і загальної мети, проте окремі елементи

методології, зокрема загальнонаукової, стосуються моделі як системи в цілому.

Результатом праксеологічного рівня буде створення управлінської парадигми суспільної стабільності, яку можемо визначити як конкретний методологічний інструментарій для при-

йняття державно-управлінських рішень, що реалізується на рівні державної влади, розроблений на основі цілісного наукового аналізу процесів суспільного розвитку та відтворення всіх складових суспільної стабільності.

Розглянута парадигмальна теорія являє собою стабілізаційний цикл з певними ознаками закономірності, тобто процеси в ній закономірно повторюються, є стійкими і необхідними для вирішення головної мети. Водночас, розглянута парадигмальна теорія є лише науковою концепцією суспільної стабільності, зважаючи на те, що парадигми, які її утворюють, не є сталими – спрацьовує модель зміни парадигм, яка може виникнути як усередині окремо взятої парадигми, так і на перетині рівнів відповідно до потреб вибору єдиного правильного варіанта дій з безлічі альтернатив. При будь-якому варіанті трансформації зазнає вся парадигмальна теорія.

IV. Висновки

Запропоновано й використано концептуальний підхід до формування парадигмальної теорії як наукової концепції: визначено поняття парадигмальна теорія в загальнонауковому розумінні, в сенсі державного управління та суспільної стабільності; розкрито основні її складові; сформульовано категоріальний апарат парадигмальної теорії суспільної стабільності; розкрито методологію парадигмальної теорії на трьох науково-методологічних рівнях – емпіричному (емпірична парадигма), теоретичному (наукова парадигма) та праксеологічному (управлінська парадигма).

Напрямом подальших досліджень має стати розроблення конкретного методологічного інструментарію парадигмальної теорії

суспільної стабільності відповідно до парадигм, що її формують, а також детальний розгляд моделі зміни парадигм на різних етапах її виникнення.

Література

1. Горлач М.І. Філософія [Електронний ресурс] / М.І. Горлач. – Х. : Консум, 2000 // Библиотека он-лайн. – Режим доступу: www.readbookz.com/books/179.html.
2. Державне управління : словник-довідник / [уклад. В. Бакуменк та ін.]. – К. : Вид-во УАДУ, 2002. – 228 с.
3. Кун Т. Структура научних революцій [Электронный ресурс] / Т. Кун. – М. : Прогресс, 1977. – 298 с. // Психологическая библиотека. – Режим доступа: www.psylib.ukrweb.net/books/index.htm.
4. Лебедев С.А. Философия науки : словарь основных терминов / С.А. Лебедев. – М. : Академический проект, 2004. – 320 с.
5. Методологія державного управління : словник-довідник / [уклад. В.Д. Бакуменко та ін.]. – К. : Вид-во НАДУ, 2004. – 196 с.
6. Новейший философский словарь / [сост. А.А. Грицанов и др.]. – 3-е изд., исправл. – Мн. : Книжный Дом, 2003. – 1280 с.
7. Управління суспільним розвитком : словник-довідник / [уклад. В.Д. Бакуменко та ін.]. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 248 с.
8. Философия науки в вопросах и ответах : учеб. пособ. для аспирантов / В.П. Кохановский, Т.Г. Лешкевич, Т.П. Матяш, Т.Б. Фахти. – Ростов н/Д. : Феникс, 2008. – 347 с.
9. Философский словарь / [ред. И.Т. Фролов]. – 4-е изд. – М. : Политиздат, 1981. – 445 с.